

De heilige Jozefmaria Escrivá

Miguel Dolz

DE BOOG

Oorspronkelijke titel:
San Josemaría Escrivá, door Miguel Dolz
© 2002 by FUNDACIÓN STUDIUM, Madrid

Nederlandse uitgave
© 2002 by Stichting de Boog, Amsterdam

Met kerkelijke goedkeuring

Grafisch ontwerp: MCM s.r.l., Firenze
Foto's: Historisch Archief van de Prelatuur van het Opus Dei
Archivio Scala

Gedrukt bij Hayez Imprimeurs, Brussel
ISBN: 90-6257-0364

STICHTING DE BOOG
Keizersgracht 218 B
1016 DZ Amsterdam
e-mail: info@deboog.nl
www.deboog.nl

“Hoe rijk is, God, uw goedheid: de mensenkinderen mogen zich geborgen weten in de schaduw van uw vleugels. [...] Bij U is de bron van het leven, in uw licht zien wij het licht.” (Ps 36(35), 8.10). De Allerheiligste Drie-eenheid verlichtte de heilige Jozefmaria, om het mysterie van Jezus Christus, licht der mensen (vgl. Joh 1,4) in zijn diepte te beschouwen; Hij verleende hem een diepe contemplatie van het mysterie van het Vleesgeworden Woord en liet hem zien dat de aardse dingen een plaats en middel tot heiliging kunnen worden in het hart van de in Christus herboren mens.

Op 6 oktober zal paus Johannes Paulus II de stichter van het Opus Dei heilig verklaren. Ik vraag de Heer dat deze dag voor iedereen een nieuwe oproep tot bekering betekent; dat de Heilige Geest ons heiligt om God en de naaste met heel ons hart te beminnen.

Dit boek schetst een beeld van de nieuwe heilige en van zijn onderricht. De heilige Jozefmaria Escrivá nodigt ons uit om daar waar we zijn de voetsporen te volgen van Christus, om te doen wat Hij gedaan en geleerd heeft (vgl. Hnd 1,1). De heilige Jozefmaria ging daar zelf in voor. Zijn biografie nodigt ons uit om Christus te zoeken, te ontmoeten en te beminnen in het gezin, het beroep en het sociale leven. Deze oproep tot liefde blijft actueel, zoals het evangelie altijd actueel is.

In vereniging met de Heilige Vader ontdekken wij dat de geest van Christus ons hele bestaan moet bezielen, zoals Johannes Paulus II bij gelegenheid van het eeuwfeest van de stichter van het Opus Dei in Rome zei.

Moge de Heilige Geest bij de heiligverklaring van Jozefmaria Escrivá met de voorspraak van heilige Maria en in vereniging met heel de Kerk ons de vrede en de vreugde geven van de kinderen van God in Christus.

Rome, 26 juni 2002

+ Javier Echevarría
Prelaat van het Opus Dei

I N H O U D S O P G A V E

Zijn leven

Een christelijk gezin	10
Voetsporen in de sneeuw	14
De jaren op het seminarie	16
Tussen de armen en de zieken	18
1928: de stichting van het Opus Dei	21
De eerste jaren	25
De burgeroorlog	29
Opnieuw beginnen	33
Ten dienste van de priesters	36
Naar Rome	40
Verdriet en vertrouwen	44
De apostolische uitbreiding	48
Alle mensen gaan ons ter harte	53
Het Tweede Vaticaans Concilie	56
Moeilijke jaren	59
Catechetische reizen	63
Uw gelaat, Heer, wil ik zoeken	65
 Ik zal jullie meer helpen	 70

In het Evangelie

De aankondiging	78
De geboorte van Jezus	80
In het huis van Nazaret	82
De bekeringen in de woestijn	84
De keuze van de apostelen	86
In dialoog met iedereen	88
De zaligsprekingen	91
Het medelijden van Jezus	94
De parabel van de zaaier	96
De stomme duivel	98
Als kinderen worden	101
De goede herder	103

Het gebed van Jezus	105
De verloren zoon	107
Bartimeüs	109
Het nieuwe gebod	112
De Eucharistie	115
Het lijden	118
De Kruisdood	120
De Verrijzenis	122
De Hemelvaart	124
De nederdaling van de Heilige Geest	126

Zijn geschriften

De Weg	132
De Voor	133
De Smidse	134
De heilige Rozenkrans	135
De Kruisweg	136
Als Christus nu langs komt	137
Vrienden van God	138
De liefde tot de Kerk	139
Gesprekken met mgr. Escrivá	140

Chronologie

1902-1936	142
1937-1966	143
1967-2002	144

Zijn leven

Zijn leven

Het is onmogelijk in weinig bladzijden het leven van een heilige te vertellen. Misschien zou dit ook niet te doen zijn in meerdere boekdelen. Men kan de feiten beschrijven, maar wie is in staat om tot de intimiteit van een heilige door te dringen? Een heilige is een man of vrouw van God, iemand die zich met Jezus Christus vereenzelvigd heeft, “zoals Gij, Vader, in Mij en Ik in U” (Joh 17,21). Dat is de indruk die men krijgt wanneer men het leven van de heilige Jozefmaria Escrivá* bekijkt, zoals wij nu gaan doen.

Toch zijn de heiligen geen superieure wezens, buitengewone mensen over wie men niet in normale termen zou kunnen spreken. Juist in dit verband heeft de heilige Jozefmaria ons een fundamentele boodschap achtergelaten: de heiligen zijn zoals wij, heiligen leven in ons midden. *“Maken we ons zelf toch niet wijs: als we in ons leven op momenten van daadkracht en op overwinningen mogen rekenen, zullen we ook rekening moeten houden met momenten van moedeloosheid en nederlagen. Zo is de weg op aarde van de christen altijd geweest, ook de weg van hen die wij nu als heiligen vereren. Denkt maar aan Petrus, Augustinus, Franciscus... Levensbeschrijvingen van heiligen die – uit naïviteit, maar ook door gebrek aan goede leer – hun helden zo voorstellen alsof ze vanaf de moederschoot in de genade bevestigd waren, zijn mij nooit bevallen. Nee, de ware biografieën van de heiligen lijken op ons leven: ze streden en wonnen, ze streden en verloren. En vervolgens begonnen ze, vol berouw, opnieuw te strijden.”* (Als Christus nu langs komt, 76)

De strijd die tot de vereenzelving met Christus leidt, is zwaar en oprecht, blij en vasthoudend. Ze is echter vooral het werk van de Heilige Geest, de Geest van liefde die ons omvormt tot kinderen van God in de Zoon.

* Zijn naam in het Spaans luidt: Josemaría Escrivá de Balaguer.

In zijn tweede levensjaar werd de kleine Jozefmaria ziek. De ziekte was het gevolg van een ontsteking die volgens de dokter dodelijk was. Ten

*De ouders van
Jozefmaria,
José Escrivá
(1867-1924)
en Dolores Albás
(1877-1941)*

huize van de Escrivá's werd het stil. Dokter Camps, die al het mogelijke had geprobeerd om zijn leven te redden, verzamelde moed en zei tegen zijn vader:

– "Hij zal er morgenochtend niet meer zijn."

José Escrivá en zijn vrouw Dolores Albás waren diepgelovige christenen en zij vroegen God met veel vertrouwen om de genezing van hun kind. De moeder beloofde Maria dat, als hij zou genezen, zij hem op bedevaart zou meenemen naar de Mariakapel van Torreciudad, gelegen op een van de bergkammen van de voorlopers van de Pyreneeën.

De volgende ochtend kwam de dokter terug.

– "Hoe laat is het kind overleden?" vroeg hij, zeker van de dood van de jongen.

De vader, die zijn vreugde niet kon inhouden, antwoordde:

– "Hij is niet alleen niet overleden, maar hij is genezen!"

Jozefmaria werd geboren in Barbastro, een stadje in Noord-Aragon, op 9 januari 1902. Zijn vader was een jonge en welgestelde zakenman in stoffen, iemand met christelijke principes, bekend in de stad en door iedereen gerespecteerd. Zijn moeder leefde geheel en al voor het gezin en voor de opvoeding van de twee kleintjes, Carmen en Josemaría. Later kwamen er nog andere kinderen bij: Asunción (Chon genoemd), Lolita, Rosario en, jaren later, Santiago.

*Rechterpagina:
de kapel van
Onze Lieve
Vrouw van
Torreciudad*

Zijn leven

Het huis van de Escrivá's was een haard van vrede vol liefde voor God. Toch was het ook een heel gewoon gezin. *"Ik herinner me de gelukkige jaren van mijn kindertijd",* vertelde hij: *"We woonden altijd met het hele gezin de Mis bij. Mijn vader gaf ons altijd wat geld, die wij graag aan de kreupele gaven, die bij het huis van de bisschop was geposteerd. Dan was de heilige Mis. Daarna gingen wij elke zondag naar de kapel van de Heilige Christus van de Wonderen om er een credo te bidden."* Ook leerde hij thuis bidden. *"Nu nog bid ik 's morgens en 's avonds de gebeden die mijn moeder me heeft geleerd. Zodoende dank ik aan haar in zekere zin de vroomheid van heel mijn verdere leven. Mijn moeder nam me mee naar haar biechtvader, toen ik zes of zeven jaar was; ik was heel tevreden na die eerste biecht."*

José besteedde veel tijd aan zijn kinderen. De kleine Jozefmaria wachtte hem vol spanning op wanneer hij thuiskwam. Hij onthaalde zijn vader door zijn handen in diens zakken te steken, in de hoop een snoepje te vinden. 's Winters ging zijn vader met hem wandelen en kocht dan gepofte kastanjes voor hem. Het jongetje genoot als het zijn handje in de jaszak van zijn vader stak die door de kastanjes was verwarmd.

Zijn moeder was bedrijvig en toch rustig. *"Ik herinner me niet dat ik haar ooit heb zien nietsdoen. Ze was altijd wel met iets bezig: ze zat te breien, te naaien of kleren te verstellen, te lezen... Ik kan me*

Zijn leven

niet herinneren dat ik mijn moeder met de armen over elkaar heb zien zitten. En zij was toch geen buitengewoon iemand: zij was een gewone, vriendelijke vrouw, een goede moeder voor haar gezin, en ze wist de tijd te benutten.”

“Als kleine jongen had ik aan twee dingen een hekel: de vriendinnen van mijn moeder die op bezoek kwamen een kusje te moeten geven, en nieuwe kleren aantrekken. Als ik een nieuw kledingstuk had aange trokken, kroop ik onder mijn bed en weigerde me nog te verroeren, koppig als ik was...; mijn moeder kwam dan met een wandelstok van mijn vader, en tikte er zacht mee op de vloer; ik kwam dan onder mijn bed vandaan, alleen omdat ik bang was voor de stok, alleen daarom.

Het geboortehuis van de heilige Jozefmaria

Vervolgens zei mijn moeder: Josemaría, je hoeft je alleen te schamen voor de zonden die je begaat. Vele jaren later realiseerde ik me dat er een hele diepe waarheid zat in die woorden.”

Zo verstreek de tijd in huize Escrivá. Toch werd het gezin spoedig door verdriet getroffen. In 1910 stierf Rosario, slechts negen maanden oud. Twee jaar later overleed Lolita, op haar vijfde. Het jaar daarop overleed Chon, die acht jaar was geworden. Van streek door deze ellende zei Jozefmaria tegen zijn moeder, zich niet bewust van haar verdriet:

—Volgend jaar ben ik aan de beurt.

—Maak je geen zorgen, troostte zij hem, en om hem gerust te stellen, herinnerde zij hem eraan: jij bent aan Maria opgedragen, zij zal voor je zorgen.

Zijn leven

De doopvont van de kathedraal van Barbastro, waar Jozefmaria werd gedoopt op 13 januari 1902. Zij bevindt zich nu in Rome, in de prelaatskerk van het Opus Dei

De heilige Jozefmaria had zeker deze persoonlijke herinneringen voor ogen wanneer hij christelijke ouders stimuleerde om van hun eigen huis een haard van licht en vreugde te maken. Het huwelijk, zei hij, is *“een goddelijke weg, een roeping; en het gezin is de eerste en voornaamste plaats waar man en vrouw heilig kunnen worden en apostolaat doen”*. *“De christelijke echtgenoten dienen ervan overtuigd te zijn dat ze geroepen zijn zich te heiligen door anderen te helpen heilig te worden; dat ze geroepen zijn om apostolaat te doen, en dat hun eigen gezin hun belangrijkste apostolaat is. Zij moeten de bovennatuurlijke betekenis leren beseffen van het stichten van een gezin, van de opvoeding van de kinderen en van de christelijke uitstraling naar de maatschappij toe. Van het besef van deze opdracht die ze hebben, hangen grotendeels de doeltreffendheid en het succes van hun leven af: hun geluk.”*

Huwelijk en gezin

“De gehuwden zijn geroepen om hun huwelijk te heiligen en zichzelf in deze verbintenis te heiligen. [...] Het gezinsleven, de echtelijke omgang, de zorg voor de kinderen, hun opvoeding, de inspanningen om het gezin te onderhouden en er een gezonde financiële basis voor te verschaffen, het sociale contact met andere mensen: al deze gewone menselijke situaties moeten door christelijke gehuwden tot het bovennatuurlijke vlak verheven worden.” (Als Christus nu langs komt, 23)

Eind 1914, enkele maanden na het begin van Wereldoorlog I, verhuisden de Escrivá's naar Logroño als gevolg van het faillissement van de zaak.

Op zijn 48e moest José Escrivá opnieuw beginnen. Hij vond werk als bediende en vertrouwenspersoon in een stoffenzaak in Logroño. Het gezin verhuisde daarheen. Het was een moeilijke verandering voor hen allemaal; ook voor Jozefmaria, die op de middelbare school zat. Hij was een goede scholier.

Op woensdag 9 januari 1918 werd Jozefmaria zestien jaar. De stad Logroño ging al twee weken gebukt onder zware sneeuwstormen. De thermometer bleef stug op 15 graden onder nul staan. De straten, de bomen en de huizen leken een enorme witte deken. Men ging alleen de deur uit als het niet anders kon.

Met zijn broer
Santiago en zijn
zuster Carmen

Op een van deze dagen vielen de ogen van Jozefmaria op sporen in de sneeuw die gemaakt waren door twee blote mensenvoeten. Hij begreep meteen dat ze van een van de karmelieten

waren die kort daarvoor in de stad waren aangekomen. Hij dacht: Sommige mensen brengen zoveel offers voor God en hun naaste, en ik ben niet in staat om ook maar iets te doen? Die gedachte zou hem altijd bijblijven.

“De Heer bereidde mij op iets voor middels schijnbaar betekenisloze voorvallen, waarmee Hij in mijn ziel een goddelijke ongerustheid deed ontstaan. Daarom kost het me geen moeite om de zo menselijke en goddelijke liefde te begrijpen van Teresia van het Kind Jezus: zij raakt ontroerd als ze in een boek een plaatje ziet met de gewonde hand van de Verlosser. Mij zijn ook dergelijke dingen overkomen, die me ontroerden en me brachten tot de dagelijkse communie, tot zuivering, tot de biecht... en tot boete.”

Deze “goddelijke ongerustheid” was niet slechts een gevoel of een oppervlakkige wens om het geloof serieus te nemen. *“Ik begon de Liefde te voorvoelen, me bewust te worden dat mijn hart me iets groots vroeg en dat het liefde was [...]. Ik wist niet wat God van me wilde, maar het was duidelijk dat Hij mij ergens toe opriep.”*

Zijn leven

Wat te doen? Zeker, bidden. Aan de Heer vragen zijn hart te verlichten. Al in die tijd begon hij de woorden van de blinde uit het evangelie als schietgebed te gebruiken: *Domine, ut videam!*, *Heer, laat mij zien wat U van mij wil!* Zijn leven verliep verder zoals dat van een normale leerling aan de middelbare school. Hij droomde ervan architect te worden.

Maar hoe zou hij dat plan kunnen verenigen met de oproep van God? Al wist hij alleen maar waartoe het was dat God hem riep! Toch antwoordde hij: “Ja”. Een onvoorwaardelijk “Ja”. En hij dacht dat als hij priester zou worden, hij meer open zou staan en beter toegerust zou zijn voor de toen nog onbekende roeping.

“Op een goede dag zei ik tegen mijn vader dat ik priester wilde worden: het was de enige keer dat ik hem zag huilen. Hoewel hij andere plannen met mij had, verzette hij zich niet. Hij zei: mijn jongen, denk er goed over na. Priesters moeten heilig zijn... Het is zwaar om geen thuis te hebben, geen gezin, en om de liefde van een vrouw te ontberen. Denk nog eens goed erover na, maar ik zal je niet tegenhouden.”

Hij raadde hem aan met een priester te gaan praten. Deze ontving de jongen met vreugde en bevestigde zijn vader de roeping van diens zoon. De middelbare school had hij nu bijna afgerond. Nu de faculteit architectuur was afgevallen, raadde zijn vader hem aan zich in te schrijven voor rechten en deze studie met de verplichtingen in het seminarie te combineren.

De Heer bediende zich van het vaderlijke voorbeeld om bij Jozefmaria een overtuiging te doen ontstaan die hij tot aan zijn dood toe aan de mensen zou overbrengen: *“Het is voor ouders geen offer als God hun kinderen vraagt. Ook is het voor wie Hij roept geen offer Hem te volgen. Het is juist een geweldige eer, een grote en heilige trots, een teken van uitverkiezing en een bewijs van de grote liefde die God op een bepaald moment doet ervaren, maar die van eeuwigheid in zijn geest was.”*

“Alter Christus, ipse Christus”

“Christus volgen: dat is het geheim. Hem van zo nabij vergezellen, dat wij met Hem leven als de twaalf eersten; van zo nabij, dat wij ons met Hem vereenzelvigen. Als wij de genade niets in de weg gelegd hebben, zal het niet lang duren eer wij kunnen vaststellen, dat wij ons bekleed hebben met de Heer Jezus Christus.” (Vrienden van God, 299)